

**ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย**
**The Success Factors of the Village and Urban Fund Management that
Affect the Sustainable Development in Thailand**

สมเกียรติ แดงเจริญ¹ ธนิดา จิตรนอมรัตน์² ศิริเดช คำสุพรหม³
Somkiet Dangcharoen, Thanida Chitnomrath, Siridech Kumsuprom

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการวัดผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในประเทศไทย และ 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกและหรือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของประเทศไทย จำนวนทั้งหมด 747 ราย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ห้อยค์ประกอบเชิงยืนยัน และการทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 51–60 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีพเกษตรกร อาศัยในเขตภาคกลาง ส่วนใหญ่มีสถานะเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเพียงอย่างเดียวและมีประสบการณ์กับกองทุนหมู่บ้าน 2–5 ปี โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนได้แก่ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านธรรมาภิบาล ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านการบริหาร โดยผ่านการวิเคราะห์ห้อยค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยังพบว่าผลการวิจัยยังตอบตามวัตถุประสงค์ดังนี้ ปัจจัยความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีอิทธิพลทางตรงกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านมีอิทธิพลทางตรงกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ข้อค้นพบของงานวิจัยครั้งนี้เป็น

Received: 2021-06-16 **Revised:** 2021-10-27 **Accepted:** 2022-01-26

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Doctor of Business Administration College of Innovative Business and Accountancy (CIBA) Dhurakij Pundit University. Corresponding Author e-mail: toatanu@gmail.com

² วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต College of Innovative Business and Accountancy (CIBA) Dhurakij Pundit University

³ วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต College of Innovative Business and Accountancy (CIBA) Dhurakij Pundit University

ประโยชน์ต่อสมาชิกและหรือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในประเทศไทยและให้ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

คำสำคัญ (Keywords): ปัจจัยความสำเร็จ; การพัฒนาอย่างยั่งยืน; กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the relationship between key success factors affecting the performance of village and urban community funds in Thailand, and 2) to study the relationship between the performance of the village and urban community fund and sustainable development in Thailand. The sample of this research was 747 respondents, members and/or committees of the village and urban community fund of Thailand. The questionnaire was selected as the tool for this research. Furthermore, the following statistics are used: frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient analysis, confirmatory factor analysis (CFA), and structural equation modeling (SEM) were used to test the research hypothesis. The results show that the majority of respondents were females aged between 51–60 years old, with a graduation level lower than junior high school, careers in farming, and living in the central region of Thailand. Most of these respondents are members of village funds with 2-5 years of experience. The factors that influence the success of the village and urban community fund are personnel, leadership, governance, participation, and management factors through confirmatory factor analysis (CFA). The structural equation model is consistent with the empirical data at a statistically significant level of 0.01. Moreover, key success factors of the village and urban community funds are directly influenced to the performance of the village fund. Consequently, the performance of the village fund has a direct influence on sustainable development. The contributions of this research will benefit the members and/or committees of the village and urban community fund of Thailand, as well as provide recommendations for future research.

Keyword: Key success factor; sustainable development; village and urban community fund

บทนำ (Introduction)

รัฐบาลมีนโยบายการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในปี 2554 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อ

นำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบนพื้นฐานแนวทางให้หมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการกองทุนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้มีการขับเคลื่อนเรียนรู้และพัฒนามาจากความคาดหวังและความเชื่อถือที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สามารถที่จะพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้และนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้เป็นมาตรการหนึ่งของการเพิ่มรายได้ที่ต้องการแก้ไขปัญหาความยากจนและปัญหาการขาดโอกาสในการลงทุนประกอบอาชีพ รัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาทและได้ออนเงินครั้งแรก เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับประชาชนในการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน เน้นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในชุมชนมีการจัดระบบบริหารจัดการการเงินกองทุนหมุนเวียนกันเอง และมีการออกเป็นพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และปัจจุบันรัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดำเนินโครงการตามแนวทางประชารัฐ โดยรัฐบาลสนับสนุนเงินทุนให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองผ่านสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) กองทุนละไม่เกิน 500,000 บาท เพื่อดำเนินโครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ เพื่อใช้ในการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ที่ชุมชนเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมศักยภาพในการประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งกองทุนที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ (ศิริขวัญ วิเชียรเพริศ, 2558)

กองทุนหมู่บ้านที่ไม่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน การบริหารจัดการ วงเงินกู้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน จำนวนเงินที่ได้มีปริมาณที่น้อยเกินไปในการแก้ปัญหาหนี้สิน หรือสำหรับการสร้างอาชีพ อีกทั้งปัญหาด้านระบบการจัดการภายในของบางกองทุนฯ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาการค้างชำระหนี้ การไม่สามารถรายงานข้อมูลและผลการดำเนินงานมายังสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่ๆ รับผิดชอบได้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีความสอดคล้องกับวิจัยของ เสาวนารถ เล็กเลสินธุ์ (2555) ทำการศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีที่พบว่าปัญหาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการบริหารด้านบุคลากร ปัญหาด้านการวางแผนการดำเนินงาน และปัญหาในการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านฯ และมีการวิจัยของ Andriyushchenko, et al. (2015) ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงินรายย่อย ถึงสถานะและแนวโน้มของการพัฒนาสถาบันการเงินรายย่อยในรัสเซีย ได้กล่าวถึงปัญหาจากการดำเนินงานได้แก่ ความไม่เป็นมืออาชีพ หรือขาดความชำนาญในการดำเนินงาน ขาดการติดตามควบคุม และการรายงานผลการดำเนิน นอกจากนี้งานวิจัยของ Mukama, Fish, Volschenk (2005) ศึกษาถึงปัจจัยที่ยับยั้งการเติบโตของภาคการเงินรายย่อยในแทนซาเนีย พบว่าปัญหาด้านระดับการศึกษาของสมาชิก การขาดความชำนาญและการพัฒนาของสมาชิก รวมถึงขาดการรายงานผลการ

ดำเนินงาน จากหลายงานวิจัยทำให้เห็นได้ชัดเจนว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หรือสถาบันการเงินขนาดเล็กในต่างประเทศ มีปัญหาในการดำเนินงาน แต่ในขณะเดียวกันก็งานวิจัยของ Edith (2018) ทำการศึกษาถึงกลยุทธ์ความสำเร็จที่สถาบันการเงินรายย่อยในประเทศกานา พบว่ากองทุนหมู่บ้านหลายแห่งมีส่วนช่วยในการส่งเสริม พัฒนาเศรษฐกิจ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ แต่สถาบันการเงินรายย่อยส่วนใหญ่ มีอายุสั้น ไม่สามารถดำเนินงานได้เกิน 5 ปี จึงต้องริหาแนวทางในการยืดอายุและสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันการเงินรายย่อย งานวิจัยของ Samer, et al. (2015) ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของสถาบันการเงินรายย่อยต่อการลดปัญหาความยากจน ได้กล่าวว่า สถาบันการเงินขนาดเล็ก หรือ Microfinance เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการลดความยากจนและการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาความยากจน และการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ยังคงเป็นที่สงสัยถึงการนำไปใช้ในทุกประเทศ และทุกชุมชนได้จริงไหม

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญ เห็นความน่าสนใจ และปัญหาของการจัดการกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมือง ที่ควรนำมาทำวิจัยเพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายประเทศ อีกทั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกับ นโยบายประเทศไทย 4.0 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแนวความคิดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ประกอบกับในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ประสบความสำเร็จหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นการศึกษาเพียงบางพื้นที่เท่านั้น ผู้วิจัยจึงเห็นช่องว่างการวิจัยเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงสนใจทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในประเทศไทย และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทยได้หรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและเสริมสร้างการพัฒนาประเทศให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงระหว่างปัจจัยความสำเร็จกับผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงระหว่างผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1: ปัจจัยความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สมมติฐานที่ 2: ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีอิทธิพลเชิงบวกกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการสำรวจตัวอย่าง (Sample Survey) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกและหรือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของประเทศไทยที่เป็นนิติบุคคลจำนวน 77,535 กองทุน โดยแบ่งออกตามภูมิภาคได้ 5 ภูมิภาค ดังนี้ ภาคเหนือ 17,063 กองทุน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 33,994 กองทุน ภาคกลาง 17,497 ภาคใต้ 8,241 กองทุน และกรุงเทพมหานคร 740 กองทุน (ข้อมูลจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง, 2561) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างแบบชั้นภูมิ ขนาดตัวอย่างที่นำมาใช้เป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการโครงสร้าง ขนาดของตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์อัตราส่วน 20 เท่าต่อจำนวนตัวแปร งานวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรอิสระ จำนวน 16 ตัวแปร ดังนั้นขนาดของตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ต้องการตามข้อกำหนดทั้งหมดเท่ากับ 320 ราย ($16 \times 20 = 320$ ราย) ซึ่งจัดว่าเป็นขนาดตัวอย่างในระดับที่เหมาะสม (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010) เป็นไปตามเงื่อนไขสามารถนำไปคำนวณโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ใช้การจัดส่งลิงค์แบบสอบถามออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ให้แก่สมาชิกและหรือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของประเทศไทย จำนวน 900 ราย ได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาทั้งหมด 747 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.0

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งหมด 8 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 6) ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ 7) สถานะในกองทุน และ 8) ประสบการณ์กับกองทุน

ตอนที่ 2 ปัจจัยความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร จำนวน 8 ข้อ 2) ด้านผู้นำ จำนวน 10 ข้อ 3) ด้านธรรมาภิบาล จำนวน 8 ข้อ 4) ด้านการมีส่วนร่วม จำนวน 7 ข้อ 5) การบริหาร จำนวน 7 ข้อ และ 6) สิ่งแวดล้อมภายนอก จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ผลการดำเนินงานของกองทุน ได้แก่ การวัดผลการดำเนินงานทางด้านการเงิน คือ มีทั้งหมด 3 ด้าน คือ 1) ด้านสินทรัพย์ จำนวน 3 ข้อ 2) การทำกำไรจากเงินทุน จำนวน 3 ข้อ และ 3) ความสามารถพึ่งพาตนเองทางการเงิน จำนวน 3 ข้อ และ 2) การวัดผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ด้านการเงิน มีทั้งหมด 2 ด้าน คือ 1) จำนวนสมาชิกและผู้กู้ยืม จำนวน 4 ข้อ และ 2) ความพึงพอใจของสมาชิกและผู้กู้ยืม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 4 การพัฒนาอย่างยั่งยืน มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ คือ 1) รายได้ (Income) จำนวน 3 ข้อ 2) เงินออม (Saving) จำนวน 3 ข้อ ด้านสังคม คือ 3) ภาคครัวเรือน จำนวน 3 ข้อ 4) ภาคชุมชน จำนวน 3 ข้อ และด้านสิ่งแวดล้อม 5) สิ่งแวดล้อม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 ปัญหาข้อเสนอแนะอื่น ๆ จำนวน 1 ข้อ

มีแนวทางในการเลือก ตอบได้ 5 แนวทางคือ มาก ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อย ที่สุด อธิบายได้ดังนี้

- 1) เลือกตอบมากที่สุด ระดับคะแนนเท่ากับ 5
- 2) เลือกตอบมาก ระดับคะแนนเท่ากับ 4
- 3) เลือกตอบปานกลาง ระดับคะแนนเท่ากับ 3
- 4) เลือกตอบน้อย ระดับคะแนนเท่ากับ 2
- 5) เลือกตอบน้อยที่สุด ระดับคะแนนเท่ากับ 1

3. การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามชุดนี้ได้ทดสอบความเที่ยงของข้อคำถามโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามโดยใช้การวัดดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) 3 ท่าน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.67–1.00 โดย Rovinelli and Hambleton (1977) กล่าวว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ของค่าดัชนีความสอดคล้องควรเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 หลังจากนั้นนำข้อคำถามดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 ชุด นำมาทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่า Cronbach Alpha Coefficient มีค่าเท่ากับ 0.98 ต่อมาได้นำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกและหรือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของประเทศไทย จำนวน 900 ราย ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบว่าข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อการศึกษา ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับไม่เผยแพร่ข้อมูลให้กับผู้อื่นรับทราบและนำไปวิเคราะห์ในภาพรวมหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดได้ทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่า Cronbach Alpha Coefficient มีค่าเท่ากับ 0.98 โดย Cho and Kim (2015) กล่าวว่าหากค่า Cronbach Alpha Coefficient มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเพียงพอและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีวิจัยแบบสำรวจโดยการส่งลิงค์แบบสอบถามออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ให้แก่สมาชิกและหรือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในประเทศไทย จำนวน 900 ราย หลังจากได้รับแบบสอบถามออนไลน์ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติและตอบสมมติฐานและวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบบสอบถามได้รับกลับมาทั้งหมดจำนวน 747 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับ ร้อยละ 83.0

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การ

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) และการวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ของตัวแบบสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์และทดสอบสมมติฐานอิทธิพลของตัวแปรที่ศึกษา โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาเงื่อนไขประกอบด้วยดัชนีชี้วัดดังนี้ ค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 3.00 ค่า p-value ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.05 ค่า GFI ต้องมีค่ามากกว่า 0.90 ค่า CFI ต้องมีค่ามากกว่า 0.95 ค่า NFI ต้องมีค่ามากกว่า 0.90 ค่า AGFI ต้องมีค่ามากกว่า 0.90 ค่า RMSEA มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.08 และค่า RMR มีค่าน้อยกว่า 0.05 (Hair, Black, Babin, Anderson, 2010)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย” สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 511 คน คิดเป็นร้อยละ 68.4 และเป็นเพศชาย จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 อายุ 31 -40 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 และอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษา จำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมา มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 ระดับปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และระดับอนุปริญญา จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 อีกทั้งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมา อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 อาชีพรับจ้าง จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 อาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้าง จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 และเกษียณอายุ/ว่างงาน จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา รายได้ 10,001 – 20,001 บาท/เดือน จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 รายได้ 20,001 – 30,000 บาท/เดือน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 รายได้ 30,001 – 40,001 บาท/เดือน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และรายได้ 40,000 บาทขึ้นไป/เดือน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอยู่ในเขตภาคกลาง จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมา เป็นภาคใต้ จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 ภาคเหนือ จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 กรุงเทพมหานคร จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 1.0 และภาคตะวันออก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานะเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านเพียงอย่างเดียวจำนวน 489 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมา มีสถานะเป็นทั้งสมาชิกและกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 161 คนคิดเป็นร้อยละ 21.5 และมีสถานะเป็นกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 สมาชิกส่วนใหญ่มีประสบการณ์กับกองทุนหมู่บ้าน 2 – 5 ปี จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 รองลงมา มีประสบการณ์กับกองทุนหมู่บ้าน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 มีประสบการณ์ 6 – 10 ปี จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 และมีประสบการณ์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

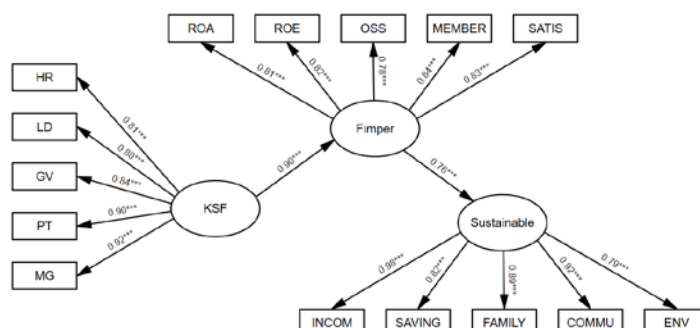
การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 16 ตัวแปร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 120 คู่ ซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็น ความสัมพันธ์ทางบวก มีขนาดของความสัมพันธ์หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.222 - 0.813 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ซึ่งไคลน์ (Kline, 2005) ได้กล่าวถึงว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่มีค่าสูงกว่า 0.85 จะเกิดปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีค่าไม่เกิน 0.85 ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรสังเกตได้มีระดับความสัมพันธ์ที่ไม่สูงมากนักจึงอาจไม่เกิดปัญหาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ดังนั้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปร ใช้การวิเคราะห์มาตรวัดแบบ Reflective การตรวจสอบจะใช้สถิติตรวจสอบความสอดคล้องความกลมกลืนระหว่างโมเดลการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Goodness of Fit Measures) ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สัญลักษณ์	χ^2	χ^2/df	GFI	CFI	NFI	AGFI	RMR	RMSEA	p-value
ค่าสถิติ	172.749	2.742	.971	.990	.984	.944	.013	.048	0.583

Chi-square (χ^2) = 172.749, df = 63, CMID/DF(χ^2/df) = 2.742, GFI = .971, CFI = .990, AGFI = .944, NFI = .984, RMR = .013 and RMSEA = .048

ภาพที่ 1 ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยความสำเร็จในการบริหารของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย

4. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (structural equation modeling analysis)

จากรูปที่ 1 แสดงแบบจำลองเชิงสาเหตุของปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย พบว่ามีความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามโมเดลสมการโครงสร้าง ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลในภาพรวมพบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 172.749 ค่า df เท่ากับ 63 ค่า χ^2/df เท่ากับ 2.742 ค่า p-value เท่ากับ 0.583 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่า GFI เท่ากับ 0.971 ค่า CFI เท่ากับ 0.990 ค่า AGFI เท่ากับ 0.944 ค่า NFI เท่ากับ 0.984 ค่า RMR เท่ากับ 0.013 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.048

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่าความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.90 (DE = 0.90) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 ส่วนสมมติฐานข้อที่ 2 ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีอิทธิพลทางตรงต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.76 (DE = 0.76) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในประเทศไทย ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านธรรมาภิบาล ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rashem & Abdullah (2018) พบว่าสถาบันการเงินขนาดเล็ก จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีธรรมาภิบาล ผู้นำต้องมีความซื่อสัตย์ การบริหารงานของสถาบันการเงินขนาดเล็กต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน มีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pinz & Helmi (2014) พบว่าความสำเร็จของสถาบันการเงินขนาดเล็กขึ้นอยู่กับการบริหารงาน การวางแผนระเบียบการทำงาน มีการกำหนดโครงสร้างองค์กร กำหนดขั้นตอนวิธีการในการทำงาน ด้านบุคลากรสถาบันการเงินควรต้องมีการพัฒนาบุคลากร ด้านผู้นำต้องมีประสบการณ์ มีความชำนาญ มุ่งมั่นในความสำเร็จของกองทุน มีการกำกับดูแลกิจการที่และงานวิจัยของ Bijman (2016) พบว่าปัจจัยที่เป็นกุญแจแห่งความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง มาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ การมีกฎระเบียบในการดำเนินงานของสหกรณ์ มีการกำหนดโครงสร้างของสหกรณ์ การดำเนินงานอย่างมีระบบ มีการกำกับดูแลและกิจการที่ดี สมาชิกมีความมุ่งมั่น มีความรู้ มีความตั้งใจในการดำเนินงาน รวมถึงการที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ปัจจัยความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยปัจจัยความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านมีเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในประเทศไทย รวมถึงการวัดผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถวัดผลโดยใช้การวัดผลทางด้านการเงิน และการวัดผลที่ไม่ใช่ด้านการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shettima & Dzolkarnaini (2018) พบว่าคณะกรรมการ และการดำเนินงานอย่างมีธรรมาภิบาล ส่งผลต่อดำเนินงานของสถาบันการเงินรายย่อยในไนจีเรียโดยผ่านการวัดผลการดำเนินงานด้านการเงิน ด้านสินทรัพย์ การทำกำไรจากเงินทุนและความสามารถในการพึ่งพาตนเองของสถาบันการเงินรายย่อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mbira & Taper (2016) พบว่า การกำกับดูแลที่ดี ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ การเปิดเผยข้อมูลในการดำเนินงาน พนักงานได้รับการอบรม มีความรู้มีแรงจูงใจ และผู้นำที่มีประสบการณ์ มีความมุ่งมั่น มีความรับผิดชอบส่งผลต่อความสำเร็จของสถาบันการเงินในซิมบับเว มีการวัดผลการดำเนินงานทางการเงินโดยวัดจากกำไรจากการดำเนินงาน ตรงกับงานวิจัยของ Bounouala & Rihane (2014) ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านบุคลากรที่มีการพัฒนา มีความรู้ผ่านการอบรม มีความมุ่งมั่นแน่วแน่ในการทำงาน การมีธรรมาภิบาลในองค์กร การมีส่วนร่วมของสมาชิกขององค์กร การบริหารจัดการองค์กรอย่างเป็นระบบจะส่งต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและความสำเร็จของสถาบันการเงินรายย่อย โดยใช้การวัดผลการดำเนินงานในด้านการเงิน สินทรัพย์

ผลตอบแทน ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และการวัดผลการดำเนินงานที่ใช้ด้านการเงิน จำนวนของสมาชิก และความพึงพอใจของสมาชิก

ส่วนผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการวัดผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สามารถวัดผลโดยใช้การวัดผลทางการเงิน และการวัดผลที่ไม่ใช่ด้านการเงิน ส่วนด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนจำแนกได้เป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของวิญญูพรอยกระโทก, วณิชัย รันตวงษ์, วัชรวิ จันทรประกายกุล (2559) พบว่าปัจจัยหลักของความยั่งยืนคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อม และงานวิจัยของ Bezboruah & Pillai (2013) พบว่า สถาบันการเงินรายย่อยส่งเสริมให้เกิดการเข้าถึงของแหล่งเงินสำหรับผู้หญิงในประเทศกำลังพัฒนา การเสริมสร้างพลังอำนาจทางสังคมและการเงินของผู้หญิงด้วย ด้านสังคมคุณภาพชีวิต ทำให้เกิดการศึกษาของบุตร การดูแลสุขภาพของครอบครัว และเป็นเครื่องมือในการบรรเทาความยากจน ส่งเสริมให้ผู้หญิงมีโอกาสเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก อีกทั้งยังเพิ่มความสามารถในการจัดหาเงินออมให้กับครัวเรือนและชุมชน ตรงกับงานวิจัย Hemtanon & Gan (2020) พบว่า สถาบันการเงินรายย่อยมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ครัวเรือนที่ยากจนสามารถเข้าถึงทรัพยากรทางการเงินได้ เป็นแหล่งสินเชื่อในตลาดสินเชื่อชนบท ใช้เป็นแหล่งเงินหมุนเวียนการชำระคืนเงินกู้ได้ นอกจากนี้ด้านเศรษฐกิจและสังคมแล้วงานวิจัยของ Hassan (2014) ยังพบว่า นอกจากสถาบันการเงินรายย่อย มีบทบาทในการบรรเทาความยากจนด้วยการเชื่อมโยงโครงการสถาบันการเงินขนาดเล็กกับกิจกรรมสร้างรายได้ สร้างงาน สร้างทักษะทางธุรกิจ ปรับปรุงการทำงานร่วมกันทางสังคม ยังมีการเชื่อมต่อที่สำคัญกับโครงการด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ทรัพยากรด้านแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค การจัดการด้านขยะ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านผู้นำ ด้านธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมและด้านการบริหารงาน ดังนั้นการที่กองทุนหมู่บ้านจะประสบความสำเร็จนั้นไม่สามารถมุ่งเน้นปัจจัยด้านหนึ่งด้านใดเพียงด้านเดียวต้องนำปัจจัยทุกด้านมาประยุกต์ใช้จึงจะประสบความสำเร็จ

1.2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแต่ละแห่งสามารถนำโมเดลงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อาจทำในรูปแบบของการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อนของกองทุน เพื่อให้เห็นว่ากองทุนของตนมีจุดแข็ง จุดอ่อนด้านใดบ้าง หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ ต่อไป

1.3 การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติเป็นหนึ่งนโยบายที่ถูกพูดถึง ซึ่งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก ดังนั้นหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ หรือหน่วยงานท้องถิ่นควรมีนโยบาย แผนงานที่ส่งเสริมสนับสนุนให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทำกิจกรรมและหรือโครงการที่เกี่ยวกับความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยในอนาคตอาจทำการศึกษารูปแบบการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสบความสำเร็จ ทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และสามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบแนวทางการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไป หรือ ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับชุมชนโดยผ่านการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เอกสารอ้างอิง (References)

- เสาวนารถ เล็กเลอลินธุ์. 2555. ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 12(28), 187-196
- วิญญู ปรอยกระโทก, วณิช รันตวงษ์, วัชรวิ จันทรประกายกุล. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในโซ่อุปทานผักปลอดภัยในประเทศไทย. การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการประจำปีด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ครั้งที่ 16
- Andryushchenko, G.I., et al. (2015). Risk Management Problems of Microfinance Institutions. *International Journal of Economics and Financial*. 5(Special), 151-158.
- Bezboruah, K.C., & Pillai, V. (2013). Assessing the Participation of Women in Microfinance Institutions: Evidence From a Multinational Study. *Journal of Social Service Research*. 39(5), 616-628.
- Bounouala, R., & Rihane, C. (2014). Commercial banks in microfinance: entry strategies and keys of success. *Investment Management and Financial Innovations*, 11(1), 45.
- Cho, E., & Kim, S. (2015). Cronbach's coefficient alpha: Well-known but poorly understood. *Organizational research methods*. 18(2), 207-230.
- Hair, J. F., Black, W.C., Babin, B., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis*. (7th ed.) Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall
- Hassan, A. (2014). The challenge in poverty alleviation: role of Islamic microfinance and social capital. *Humanomics*. 30(1), 76-90
- Hemtanon, W., & Gan, C. (2020). An empirical analysis of Thai village funds and saving groups' financial performance. *Banks and Bank Systems*. 15(2), 153-166

- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. 2nd ed. New York: Guilford.
- Mbira, L., & Tapera, J. (2016). Key Success Drivers for Microfinance Institutions in Zimbabwe: Developing Core Competences for Financial Inclusion. *International Journal of Business and Social Science*. 7(3), 128–136.
- Mukama, J., Fish, T., Volschenk, J. (2005). Problems Affecting The Growth of Microfinance Institutions in Tanzania. *The African Finance Journal*. 7(2), 42–63.
- Pinz, A., & Helmi, B. (2014). Success Factors of Microfinance Institutions: State of the Art and Research Agenda. *International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. 26(2), 488–509.
- Rashem, M.H., & Abdullah, Y.A. (2018). Factors Influence the Growth and Penetration of Microfinance Institutions: A Case of Egypt. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 22(1), 56.
- Samer, S., et al. (2015). The Impact of Microfinance on Poverty Reduction: Empirical Evidence From Malaysian Perspective. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 195(4), 721–728.
- Shettima, U., & Dzolkarnaini, N. (2018). Board characteristics and microfinance institutions' performance Panel data evidence from Nigeria. *Journal of Accounting in Emerging Economies*. 8(3), 369–386.

